

STILETTEN

ORGAN FÖR STOCKHOLMS LÄNS
INDEPENDENT LIVING FÖRENING
NR. 2/86

Tredje temakväll om peer counselling med Lillian Pastina

Lillian Pastina ställer upp för ett tredje möte för att besvara frågor om hur peer counselling kan användas i STILs planerade verksamhet.

Som Ni läste i senaste STILETTEN hade vi besök av utländska kolleger från Independent Living-rörelsen: Lillian Pastina, ansvarig för peer counselling-utbildningen vid World Institute on Disability in Berkeley, Kalifornien och Uwe Frehse som gjorde sin praktik som socialarbetare vid Center for Independent Living i Berkeley och försöker bygga upp något liknande i München, Västtyskland.

Till de två utannonserade möten kom sammanlagt 17 personer trots semestertiden som tyder på ett stort intresse. Lillian berättade om uppläggningsen av peer counselling-utbildningen och om hur utbildningen förbättrat förmågan att ge råd, stöd och hjälp till självhjälp. Enligt henne är det vanligt att deltagarna själva efter träningen blir mer oberoende.

Lillian och Uwe har nu rest vidare till Kalle och Maja Könkällä (läs mer om de två i intresseanmälan till STILs planerade seminar i Helsingfors). Innan de åker tillbaka till Västtyskland kommer de att stanna två dagar i Stockholm. Vid detta tillfälle har Lillian lovat att ställa sig till förfogande för ett tredje möte om peer counselling - dock med följande villkor:

- **Mötet ska vara fokuserat och målinriktat**
- **Endast frågor om hur peer counselling kan användas i STILs planerade verksamhet ska tas upp.**

Därför föreslår jag att till mötet kommer endast de som

- **vill engagera sig i planeringen av STILs verksamhet**
- **är intresserade att ta ett avlönat arbete inom STILs verksamhet**
- **är intresserade att arbeta med peer counselling**

Lillian föreslog dessutom att vi inbjuder även några av de personer som stödjer vår verksamhet och som genom sitt inflyttande kan hjälpa oss genomföra peer counselling-utbildningen. Jag föreslår därför att inbjudningar går till

Folke Carlsson, Styrelsen för vårdartjänst
Birgit Högborg, landsting i Umeå
Tomas Lagerwall, Handikappinstitutet
Inge-Britt Lundin, Länshandikapprådet
Bengt-Olof Mattson, Statens handikappråd
Sven Thiberg, Tekniska högskolan
Kerstin Wigzell, Socialdepartementet

P g a semester och den korta tiden är det osäkert hur många av dessa har möjlighet att komma.

Vill Du delta, ring Adolf 08-32 59 89

Plats: Vintertullen, Katarina Bangatan 80, Klubbrummet

Tid: Fredag den 8 augusti kl 18:30 - 21:30

(håll tiden !)

Adolf Ratzka

ÖPPET STYRELSEMÖTE

10/8

KATARINA BANGATA 80

KL 18.30-21.00

FÖRSLAG TILL DAGORDNING

1. ÖPPNANDE
2. VAL AV ORDFÖRANDE OCH SEKRETERARE
3. GODKÄNNANDE AV DAGORDNINGEN
4. ÄNDRINGAR I MODELLEN OCH AVTALET - ADOLF:
VIKARIER, OMKOSTNADER, TJÄNSTLEDIGHET, HÖJT PÅSLAG
5. ENSKILT MEDLEMSKAP I KFO, PÅMINNELSE - LÅK
6. KASSARAPPORT - LILIAN
7. HALVÅRSBOKSLUT - LILIAN
8. BANKKONTO OCH FIRMATECKNING - LILIAN
9. RAPPORT FRÅN MÖTE MED BYRÅCHEF KERSTIN LUNDQVIST - HELENA
10. ADVOCACY - EVA
11. STADGEFÖRSLAGEN - BENGT
12. KONSTITUERANDE MÖTE FÖR KILEN, FÖRSLAG 31/8
13. EXTRA ÅRSMÖTE 14/9, FÖRSLAG TILL ORDFÖRANDE/FÖRTÄRING
14. KOMMANDE STYRELSEMÖTEN, FÖRSLAG: 12/10, 9/11 OCH 7/12.
15. VECKOSLUTSKURSEN - INGRID O LÅK
16. MÖTE FÖR NYA MEDLEMMAR - GUN O BENGT
17. UPPSÄGNING AV PERSONLIGA SKÄL - INGRID
18. ÖVRIG LITTERATUR
19. RED O ANSV UTGIVARE FÖR STILETTEN - BENGT
20. PERSONALBRISTEN VID VÅRA SAMMANKOMSTER - BENGT
21. ÖVRIGA FRÅGOR: A.
B.
C.
D.
E.
F.
G.
H.
22. AVSLUTNING

Intresseanmälan för STILs planerade seminarium i Helsingfors

Som jag nämnde vid styrelsesammanträde i april, har STIL fått 6 500 kr i bidrag från Kulturfonden Sverige-Finland för genomförandet av ett seminarium i Helsingfors tillsammans med den finska organisationen Tröskeln.

Tröskeln leds av Kalle Könköllä som är en av de två finska riksdagsmän för De Örona. Kalle använder el-stol och andningshjälpmedel nattetid. Han är mycket känd i Finland och har inom några år åstadkommit stora förändringar i de funktionshindrades levnadsvillkor i Finland.

Tröskeln har i stort samma ideologiska grund som STIL. Kalle känner Judy Heumann sedan 70-talet och har haft mycket kontakt med Independent Living-rörelsen i USA. Han är dessutom aktiv inom Disabled People's International (DPI), handikappinternationalen.

Kalle och hans synskadade fru Maja sitter i Helsingfors kommunalfullmäktige. Därigenom hade de stora möjligheter att starta 1985 ett projekt med 30 deltagare i Helsingfors kommun som liknar mycket det planerade STIL-projektet. Det är därför av mycket stort intresse för oss att kunna ta del av våra finska kamraternas erfarenheter.

Kalle och jag planerar sedan en tid tillbaka ett seminarium där några stycken av oss reser till Helsingfors för att under några dagar träffa deltagare i Helsingfors projektet.

Kalle har åtagit sig ansvaret för att ordna lokala transporter och kursgård. Än så länge har inget exakt datum bestämts. Kalle försöker hitta en lämplig kursgård för 4 dagar vid slutet av oktobermånaden. Det är tänkt att vi flyger med Finnair på förmiddagen och börjar seminariet dagen därpå. Seminariet pågår i 3 dagar. Sista dagen på kvällen reser vi hem.

Alla deltagare vid seminariet kommer att ha en funktion och förväntas förbereda sig. Dessutom fördelar vi ansvaret för protokollföringen och samarbetar i sammanställningen av seminariets dokumentation. Det blir alltså arbete inte bara före, utan även under och efter seminariet. Men vi ska också ha roligt: vi tar ledig på två eftermiddagar, kvällarna använder vi för informell samvaro med våra finska kamrater.

Vi hoppas på att Styrelsen för vårdartjänst erkänner seminariet som kurs och bekostar våra assistanskostnader.

Vid det här läget är det viktigt att veta hur många av oss har intresse att delta. Dels för att Kalle ska kunna hitta ett lämpligt ställe, dels för att vi ska kunna planera finansieringen.

Om Du har intresse för att delta i Helsingfors seminariet, så skicka in den bifogade blanketten senast den 22 augusti 1986. Det kan hända att vi måste begränsa deltagarantalet !

Adolf Ratzka
08-32 59 89

Intresseanmälan för STIL-seminariet i Helsingfors i oktober '86

Jag intresserar mig ☐ lite ☐ måttligt ☐ mycket (kryssa en ruta)

för att delta i STIL-seminarium i Helsingfors som planeras preliminärt för slutet av oktobermånaden.

Jag är medveten om att deltagarantalet är begränsat. Beroende av hur många som vill delta och hur mycket pengar föreningen STIL kan bidra med till seminariets genomförande kan det hända att deltagarna ombeds att betala en del av sina och sina assistenternas kostnader (i dessa kostnader ingår även mat för deltagarna och deras assistenter). I så fall kan jag tänka mig att bidra med sammanlagt

☐ 300 kr ☐ 500 kr ☐ 700 kr (kryssa en ruta)

(Betalförmågan påverkar självklart inte beslutet om vem ska delta!)

☐ Jag vill engagera mig i planeringen av seminariets innehåll.
Jag har följande förslag för seminariets innehåll:

☐ Jag vill engagera mig i planeringen av de praktiska förberedelserna.
Jag har följande förslag för de praktiska förberedelserna:

Skicka in den ifyllda talongen senast den 22 augusti 1986 till

STIL
c/o Styrelsen för vårdartjänst
Box 7745
103 95 Stockholm

Underskrift _____ Datum _____

Namnförtydligande _____

TA ANSVAR FÖR DIN ASSISTANS

PÅ ÅRSMÖTET BESLÖTS ATT AVSÄTTA ETT VISST BELOPP SÅ ATT STIL KUNDE ANSTÄLLA EGNA ASSISTENTER TILL VÅRA SAMMANKOMSTER. VID FÖRRA STYRELSEMÖTET BESLÖTS ATT ÖVERLÅTA ÖVRIG PLANERING OCH EVENTUELL SCHEMALÄGGNING TILL DE MEDLEMMAR SOM ANSER SIG BEHÖVA SÅDAN GEMENSAM ASSISTANS. VID FLERA TILLFÄLLEN HAR DET EMELLERTID HÄNT ATT DETTA SYSTEM INTE FUNGERAT, T.EX NÄR VI SENAST VAR HEMMA HOS ADOLF. DE ENDA SOM DÅ HADE ORD NAT SIN ASSISTANS VAR HELENA OCH JAG SOM BESTÄMT OSS FÖR ATT DELA PÅ KATJA. FÖLJDEN BLEV ATT KATJA FICK SPRINGA RUNT OCH SERV A ALLA. HELENA OCH JAG BLEV LIDANDE SAMTIDIGT SOM DET KAN BLI SVÅRT ATT FÅ MED KATJA TILL NÅGOT ANNAT STIL-MÖTE.

DÄRFÖR ÄR DET NÖDVÄNDIGT ATT NI SOM INTE HAR PERSONLIGA ASSISTENTER HÅLLER KONTAKT MED VARANDRA O HITTAR SAMARBETSFORMER FÖR PLANERINGEN AV ER ASSISTANS. INDEPENDENT LIVING GÅR NÄMLIGEN UT PÅ ATT DU TAR ETT EGET ANSVAR.

BENGT

.....

BLANKETTER

GLÖM INTE DE BLANKETTER SOM JAG HAR UTFORMAT FÖR ATT RAPPORTERA OM STIL-REPRESENTATION, OLIKA SÄTTA ATT REKRYTERA ASSISTENTER OCH "ÖVERBLIVNA" (EJ ANVÄNDA) ASSISTENTER. ÖNSKAS FLER SÅ RING MIG.

BENGT

.....

KONTORET

STIL SAKNAR JU ÄN SÅ LÄNGE EGET KONTOR. TILLS VIDARE FINNS BARA EN HELTIDSSYSSSELSATT MED STIL, NÄMLIGEN JAG, BENGT ELMÉN. JAG FINNS PÅ STYRELSEN FÖR VÅRDARTJÄNST, BOX 7745, 103 95 STOCKHOLM, TEL 233650. BESÖKSADRESS: REGERINGSGATAN 67, 7TR. HÖR AV DIG!

.....

"Nu är det handikapp

Ge oss makt, inte medlidande, manar ny rörelse

Av JOACHIM STOKSTAD

— Kvinnor, svarta, homo-sexuella — de har alla haft sin frigörelserevolution. Nu är det handikappades tur!

Det säger Adolf Ratzka, initiativtagare till en alternativ handikapprörelse i Sverige.

Den gryende rörelsen heter STIL — Stockholms Independent Living-för-
ening och är en fristående svensk version av en rörelse med förgreningar över hela världen.

I Sverige bildades föreningen 1984.

— Vi är en politisk medborgarrättsrörelse, säger Adolf Ratzka,

INSIDAN

42, samhällsekonom och forskare vid Tekniska högskolan i Stockholm och en av STIL:s grundare.

Föreningens handlingsprogram kan sammanfattas i tre punkter:

- Mer personlig makt åt individen
- Politisk makt åt handikappade som grupp.
- Fler alternativ och valmöjligheter i servicen.

— Skillnaderna mellan oss och de etablerade handikappförbunden är flera, säger Adolf. Många av förbunden är hårt strukturerade, byråkratiserade och har i ledningen personer utan handikapp. De är medicinskt uppdelade efter olika sjukdomar.

— Det gör att de har svårt att komma överens om gemensamma problem.

— STIL vänder sig till alla, oavsett handikapp. Vi är ju inte sjuka för att vi är handikappade. Gemensamt har vi kampen mot diskriminering. Vi vill ge makten åt individen. Och i STIL måste alla, utom stödmedlemmar, vara handikappade.

— För vem skulle komma på tanken att låta en man leda ett kvinnoförbund?

Adolf Ratzka fick polio 1961. De första fem åren låg han på akutavdelningen på ett sjukhus. Ing-

en, och därmed inte ens han själv, trodde att han någonsin skulle komma därifrån, kunna leva ett normalt liv.

I dag lever han ett normalt liv — begränsningarna står samhället för, menar han.

Vill välja själv

Vi träffas hemma hos Adolf. Han bor i en vanlig hyreslägenhet, och denna dag får han assistans av Anna Lundström, 26. Hon har flera års erfarenhet som personlig assistent, både i Kalifornien och i boendeservicehus (handikapplägenheter i vanliga hyreshus, med dygnet-runt-service) i Stockholm. Hon är också stödmedlem i STIL.

— Man kan i dag, som jag, upp-

nå en ganska långtgående kontroll över sitt liv — om man kämpar hårt, säger Adolf. Jag rekryterar t ex själv mina assistenter, även om de är anställda och betalda av socialförvaltningen.

— I boendeservice — som är myndigheternas senaste patentlösning — får man inte välja vem man vill ha som assistent.

I STIL-projektet (det blir ett "projekt" till en början för att staten ska stödja) vill de handikappade själva välja och avlöna dem som ska arbeta åt dem. Antingen som egna arbetsgivare eller via ett kooperativ.

— Fördelarna med det är flera, säger Anna. Assistenterna får större ansvarskänsla för sitt jobb. Kvaliteten på hjälpen höjs

också om man jobbar för några som man fungerar bra ihop med. Stället för att som i dag jobba för väldigt många. Vilket i synnerhet gäller dem som har svårare handikapp, t ex talsvårigheter.

— I dag är det otroligt många sjukfrånvaro och många som stannar inom boendeservice. Men ingen känner inget ansvar. Man är utbytbar: alla ska kunna serva alla.

STIL är inte, betonar Adolf, emot svensk handikappolitik. Mycket fungerar bra. Staten ges resurser. Men systemet är oflexibelt och fyrkantigt, drar alla över en kam.

Som om alla som satt i rullstolar vore lika.

— Det finns inga generella lösningar för individer, säger Anna.

hades tur att frigöras!"

else som kämpar politiskt mot diskriminering

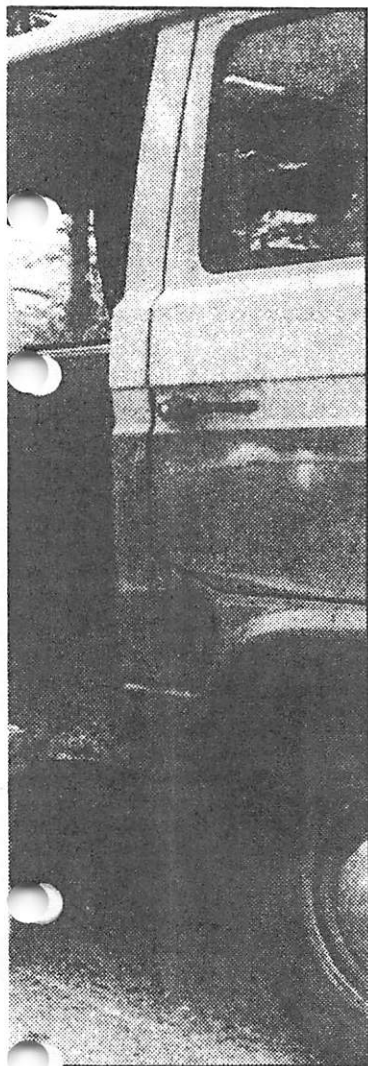

Foto: JOACHIM STOKSTAD

Adolf Ratzka, forskare vid Tekniska högskolan, är rullstolsbunden efter polio och beroende av Anna Lundströms assistans. Att få bestämma själv vem som ska hjälpa en borde vara självklart, menar båda, vilket inte är fallet i dag.

*— Vi måste få kontroll över våra egna liv, säger Adolf.
— En mänsklig rättighet, säger Anna.*

och syftar på tex boendeservice.

— Politikerna talar om ökat "boendeinflytande", säger Adolf. Men det är inte "inflytande" jag vill ha över mitt liv. Jag vill ha kontroll över det!

Anna förtydligar:

— Skulle jag själv bli handikappad, skulle jag se det som en självklarhet, en mänsklig rättighet, att själv få bestämma vem som ska komma in i mitt privata hem på morgonen och hjälpa med påklädning och toalettbesök.

— En kvinna i boendeservice hade 67 olika assistenter på en månad!

"Som i Sydafrika"

Som enkla exempel på diskriminering av handikappade näm-

ner Adolf att 95 procent av Stockholms bostäder är otillgängliga för rullstolsbundna. Och att inget av de kollektiva färdmedlen är för handikappade.

— Det är som för svarta i Sydafrika. Bara vissa hus kan vi bo i, eller ens besöka.

— Och det är lätt att göra rullstolsanpassade bussar. I de flesta stora amerikanska städer finns de redan i bruk. Det är en enkel konstruktion där trappan snabbt fälls ut och blir en hissplatta. Lämplig även för barnvagnar och äldre.

— Bofors har för resten en prototyp, tänkt för USA-export.

— Orsaken till att det, finns där

är att man har en lagstiftning mot diskriminering i USA. Det finns inte i Sverige. De handikappade krävde helt enkelt, genom en 28 dagars ockupation, att lagen stiftades, och sen kom busskravet.

Hur ska då STIL:s handlingsprogram förverkligas?

Vi handikappade måste först och främst ändra vår egen attityd, säger Adolf. Först därefter kan omgivningens attityd ändras.

— Ofta är vi själva hjärntvättade med samhällets negativa värderingar: att vi är sjuka, inte kan jobba, inte kan bilda familj, att det är synd om oss, att vi ska vara tacksamma för att vi får finnas till.

— Vi måste få självrespekt. Ett sätt på vägen dit är att ha stödgrupper, med ömsesidigt utbyte av erfarenheter, information, stöd, insikt. Inte från proffs och experter, utan från andra i samma situation som vi själva.

— Vi ska ta politisk strid mot diskrimineringen. Och vi måste ta initiativ. Inte bara gnälla och kräva — utan också själva visa på lösningarna. I dag överläts lösningarna åt myndigheterna. Det är ju vi som är de bästa experterna på våra behov!

Passiv av regler

Adolf ger exempel på hur det kan bli när just myndigheterna får utforma lösningarna: ledsagarservice, en kommunal tjänst om man vill gå på bio, konsert, vill handla etc.

— Tanken är god. Men man måste ringa och beställa ledsagare på vissa telefontider, minst två dagar i förväg, max 15 timmar och tre gånger per månad. Man får inte i förväg veta vem som följer med. Det kan alltså bli en äldre tant som ska följa med på en rockkonsert.

— I samma veva måste jag beställa färdtjänst. Som har sina telefontider och regler. Och dessa två system måste klaffa.

— Vill jag dessutom ha hjälp i mitt arbete ska jag ringa ytterligare nummer. Det blir en helsikes massa planerande och telefonerande, och det gör en passiv. Man orkar inte. All spontanitet försvinner.

I STIL-projektet är det tänkt att samma person som hjälper till med tex påklädning, städning och mat även ska kunna köra bilen, ledsaga, vara arbetsassistent.

— Det skulle också göra det lättare att komma utanför kommunens gränser, vilket är mycket svårt i dag. Det är nämligen oklart vem som ska betala assistentens lön utanför hemkommunen.

Anna:

— Se bara på när Janne, som jag också arbetar åt, ville åka till Gotland med mig. Det tog ett år innan ärendet var färdigbehandlat.

I dagsläget är STIL:s verksamhet småskalig. Man har ännu inte fått pengar för att starta projektet, men alla instanser inklusive politikerna är positiva.

Insidan kommer senare att redovisa projektets utvärdering. □

FÖLJANDE UTDRAG ÄR HÄMTAT UR BETÄNKANDET AV SOCIALBEREDNINGEN
SOU 1986:19 (STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR) "AKTUELLA SOCIAL-
TJÄNSTFRÅGOR". TACK VARE ATT VÅR VÄN BIRGIT HÖGBERG VARIT SEK-
RETERARE I UTREDNINGEN NÄMNS STIL-PROJEKTET PÅ SIDAN 100. VI-
DARE NÄMNS PÅ SAMMA SIDA ATT EN DEL KOMMUNER PRAKTISERAR AVTAL
MED BRUKARNA OM ATT DE FÅR VÄLJA SIN EGEN PERSONAL.

TEXTERNA I SOU-SERIEN HAR STOR BETYDELSE OCH ANVÄNDS OFTA SOM
LAGMOTIV. ANVÄND DÄRFÖR DETTA UTDRAG FLITIGT NÄR DU DISKUTERAR
MED KOMMUNENS FÖRETRÄDARE ELLER NÄR DU ÖVERKLAGAR ETT BESLUT.

BENGT

ute i samhället där några föredrar att bo tillsammans för att få gemenskap och en, enligt deras tycke, högre grad av trygghet.

Betänkandet Bo på egna villkor och propositionen behandlar anpassning, ombyggnad och nybyggnad av bostäder bl.a. för människor med handikapp och slår fast att:

"Kommunens bostadspolitiska ansvar enligt bostadsförsörjningslagen skall omfatta även den som p.g.a. ålder, sjukdom eller handikapp har speciella behov."

Propositionen tar också upp en fråga som vi anser central för att underlätta bostadsanpassningen, nämligen att:

"ett bidrag för återställning av sådan anpassning som har gjorts inom eller i anslutning till den handikappades bostad bör införas".

Förutom vad vi understrukt här och de insatser som redovisas i propositionen om förbättrade boendeförhållanden för gamla, handikappade och långvarigt sjuka, anser vi inte att det finns anledning att ytterligare beröra bostadsanpassningen för människor med handikapp. Dessutom pågår här och var i landet intressanta bostadsalternativ och en del av dessa redovisas bl.a. i socialstyrelsens Allmänna Råd Socialtjänstens insatser för vuxna handikappade 1985:8.

2.5.5 Hemtjänst - mitt hem är din arbetsplats

För att ge 21 § Sol ett innehåll och ge människor med handikapp möjlighet att delta i samhällets gemenskap och leva som andra behövs en rad insatser. Det är främst hemtjänst i den vida bemärkelsen som kommer till uttryck i propositionen om socialtjänsten som är aktuell.

Den sociala hemhjälpen har naturligtvis en tyngdpunkt i anslutning till själva bostaden, såsom hjälp att hantera, laga mat och städa. Jag ser den emellertid som en personlig service i boendet i den vidare bemärkelsen. Den bör stå till

handikappades förfogande i de situationer de behöver en sådan service. Hjälpverksamheten bör alltså - som redan har skett på en del håll - utvecklas till en social service som genom rikt varierade insatser gör det möjligt för handikappade att leva självständigt i sina bostäder och delta i olika verksamheter efter egna önskemål. Den utgör då ett viktigt medel för att bryta isolering och skapa goda livsvillkor kulturellt och socialt.

Betydelsefulla uppgifter för den sociala hjälpen är enligt min mening även att ledsaga handikappade utom hemmet, t.ex. för att besöka vänner, delta i kulturlivet eller bara promenera. Det har också stor betydelse att den tillgodose andra anhörigas behov av avlösning i omvårdnaden av handikappade." (Sid. 301 prop. 1979/80:1)

Med denna beskrivning av hantjänstens uppgifter får den, vad det gäller människor med stort behov av hjälp, mera karaktären av personlig assistans som anpassas efter den enskilda människans individuella servicebehov. I dag upplever många människor hantjänsten som splittrad och att konsumenten/brukaren är helt i banderna på hantjänstorganisationen. I stället för trygghet råder en kinsla av oro och otrygghet på många håll, maktlöshet inför den okänslighet som man ibland möts av. Vi ger här ett exempel på hur utlämnel en människa kan bli.

Det gäller en man med svåra fysiska handikapp. Han är rullstolsbunden och behöver hjälp, bl.a. med att äta, klä sig och gå på toaletten. Han lever med sin familj, hustru och minderåriga barn. Hans hustru har schemabunden arbetstid och den aktuella dagen har hon tjänstgöring från kl. 14.30 till 21.30. Mannen får på morgonen besked om att han inte kan få någon hjälp i hemmet den dagen p.g.a. sjukdom hos personalen. Han deltar under eftermiddagen i en konferens. Beskedet innebär för honom att han, när han skjutas från konferensen med färdtjänst, visserligen kan instruera sina minderåriga barn hur de skall kunna få middag, men själv kan han vare sig få mat eller gå på toaletten förrän hans hustru återkommer från arbetet vid 22-tiden på kvällen.

Det är förståeligt om upprepade sådana upplevelser medför att människor vill ha rätt att själva styra sin personliga assistans.

9 § Sol:

Socialnämndens insatser för den enskilde skall utformas och genomföras tillsammans med honom och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och organisationer och andra föreningar.

Ett sådant arbetssätt är en förutsättning för att hemtjänsten skall kunna svara mot de servicebehov som den enskilde kan ha. Men den får inte stanna vid planeringen enbart utan måste också genomföras tillsammans med klienten som bestämmelsen anger och följas upp och utvärderas tillsammans med honom.

Att verkligen anpassa hemtjänstens insatser till den enskildes behov ställer mycket stora krav på hemtjänstens organisation och på all personal inom hemtjänsten. De krav som ställs på flexibilitet, individuellt anpassade lösningar, kontinuitet och inflytande över vem som ger servicen och hur den utformas måste tas på allvar. Paradoxen mitt hem - din arbetsplats visar på en problematik som kräver att man löser problemen gemensamt, men det är ändå till sist den som tar emot service i sitt hem som avgör om han vill ta emot den hjälp som erbjuds. Hemtjänstpersonalen har rätt till stöd och handledning av arbetsledande personal i de ibland komplicerade situationer som kan uppstå.

Vi anser att kommunen måste ägna betydligt större uppmärksamhet åt såväl hemtjänstens organisation som utbildning och handledning för hemtjänstens personal.

Detta understryks också i Arbetskyldsstyrelsens allmänna råd för omvårdnadsarbete i hemmiljö AFS 1984:11. Den genomgående tonen i de allmänna råden är respekten för den enskildes integri-

tet och hans rätt att bestämma över sitt eget hem. Råden lägger särskild vikt vid arbetsorganisation, planering och information tillsammans med den som får hjälp och de arbetstagare som skall ge omvårdnaden. Man understryker också behovet av utbildning, stöd och handledning till arbetstagarna i deras ibland pressande arbete.

Brukarinflytandet över hantjänsten är trots 9 § SoL ytterst begränsat i dag, trots att det rör sig om mycket personlig omvårdnad i det egna hemmet. Vi anser att det är angeläget att finna former för ett större inflytande från den som tar emot servicen. I vissa kommuner har man avtal med personer som har stort servicebehov att de själva får välja ut den personal som skall ge personlig assistans. Personalen anställs sedan på vanligt sätt inom hantjänsten.

Ett projekt där brukarinflytandet ytterligare förstärks stöds f.n. av socialdepartementet. I ansökan om projektanslag anges:

"Syftet med projektet är att påbörja en försöksverksamhet, där brukare av personlig assistans får "skräddarsy" sina egna lösningar. Gemensamt för alla lösningarna är att brukaren är ansvarig för och har kontroll över sin assistans och de medel som en brukares personliga assistans kostar kommunen idag betalar kommunen till brukaren, som själv förvaltar dem.

Gennem dokumentation, vetenskaplig utvärdering och spridning av resultaten, förväntas försöksverksamheten bidra till den pågående socialpolitiska debatten om nya serviceformer för äldre och personer med funktionshinder."

Projektet ser brukarkooperativ som en lösning, (vetenskaplig ledare är prof. Sven Thiberg, Tekniska Högskolan i Stockholm).

Vi anser att klientens/brukarens inflytande över utformningen och innehållet i hantjänsten måste förstärkas och att det är angeläget att olika former för ett ökat inflytande prövas.

En vidareutveckling av generella åtgärder som exempelvis trygghetslarm och liknande ökar också människors möjligheter till större rörelsefrihet.

2.5.6 Rätten att byta bostad - flytta till annan kommun

Människor med svåra handikapp som behöver bo på servicehus eller särskilda boendeserviceenheter har, visar det sig, svårt att kunna flytta från en kommun till en annan. Hindret utgörs av de bestämmelser som kommunerna har satt upp för att avgöra vilka personer som skall få tillgång till bostad på servicehus. Bestämmelserna, som har tillkommit p.g.a. att behovet överstiger tillgången, innebär att en person måste vara mantalsskriven i kommunen för att få lägenhet i servicehus. Den här bestämmelsen är också ett hinder för t.ex. döva att kunna få flytta till ett servicehus i en grannkommun där de kan få umgås med andra döva. Bestämmelsen drabbar också gamla människor som vill flytta till servicehus i den kommunen där deras barn bor. Individens rätt att själv bestämma sin bostadsort anser vi självklar, men nu blir människor med ett stort hjälpbehov i det närmaste livegna. Dessutom sätter bestämmelsen vistelsebegreppet ur spel. Jfr kap. 1.

Vi anser att människor med handikapp, även om de har behov av att bo i servicehus eller liknande, måste ha möjlighet att flytta till annan kommun. Socialtjänsten har här till uppgift att tillsammans med den enskilde samarbeta med inflyttningskommunen och ge den hjälp som den enskilde kan behöva.

2.5.7 Arbete/sysselsättning - en aktiv dag

Sysselsättningssituationen för människor med svåra och sammansatta handikapp visar stora variationer. Det finns personer med god utbildning som har heltidsarbete, där de har stora möjligheter att förverkliga sig själva. Andra har särskilt anpassade arbeten, åter andra bedriver studier och många får skyldigt arbete

Här följer **STILETTENS**

paragraf-bilaga. I tur och ordning kommer protokoll från förra styrelsemötet, förslag till nya stadgar och förslag till stadgar för kooperativet KILLEN. Dessa förslag kommer att behandlas vid nästa styrelsemöte och vid:

STILS extra årsmöte den 14 september kl 18³⁰ - 21⁰⁰ på Vintertullen, Katarina bangatan 80

Protokoll fört vid STIL:s öppna styrelsemöte 1986.07.13.

Närvarande: Adolf

Siv

Yngve

Ingrid

Låk

Gun

Eva

Dyfan

Bengt

Helena

Katja

- § 1 Mötet öppnades av Lars-Åke.
- § 2 Till ordförande för mötet valdes Adolf, till sekreterare Bengt.
- § 3 Dagordningen godkändes med några kompletteringar.
- § 4 Eva rapporterade från mötet med kommunrepresentanterna från Stockholm, Haninge och Sollentuna 1986.06.16. Från STIL deltog: Bengt, Eva, Låk, Adolf och Janne. Man diskuterade det förslag som STIL hade lagt fram till modell för STIL-projektets genomförande. I huvudsak var man positiv, den enda invändningen man hade var mot den tidsplan som STIL hade utarbetat. Kommunernas beslut kunde väntas först i september.
- § 5 Eva rapporterade från ett möte med Nacka socialförvaltning 1986.07.01 om STIL-projektet. Från STIL deltog Adolf, Bengt, Låk, Eva, Liljan och Barbara. Intrycken från mötet var mycket positiva. Tjänstemännen lovade att få ärendet behandlat redan under augusti.
- § 6 Låk rapporterade att förhandlingarna med SKAF är nu klara. Det innebär att STIL får tillämpa samma avtal som kommunerna. Det enda problemet som kvarstår är med de deltagare som

vill vara egna arbetsgivare. Dessa måste söka eget medlemskap i KFO.

- § 7 Bengt föredrog förslaget till nya stadgar som har för-
anlets av att vi skall bilda ett särskilt kooperativ
KILEN som ska handha STIL-projektet. Efter några komplet-
teringar beslöt styrelsen återremitera ärendet till Bengt,
som återkommer med nytt förslag till styrelsemötet i
augusti samt förslag till stadgar för KILEN. Styrelsen
beslöt också att kalla till extra årsmöte i september då
de nya stadgarna ska kunna antas.
- § 8 Styrelsen beslöt att bordlägga frågorna om bankkonto, firma-
teckning och halvårsbokslut då Lilian var bortrest.
- § 9 Man diskuterade hur kursverksamheten skulle läggas upp i
höst och beslöt att ge Låk i uppdrag att kontakta Pär-Erik
Lundqvist på KFO för att få en skräddarsydd kurs om arbets-
givaransvaret, juridiska och administrativa frågor. Vidare
beslöt man att ge Ingrid i uppdrag att kontakta lämplig
folkhögskola för att få tillstånd en samverkanskurs under
ett veckoslut.
- § 10 Bengt påminde om de blanketter han hade utformat och som
kunde användas när man representerar STIL, rekryterat
assistenter eller fått assistenter över.
- § 11 Adolf och Bengt rapporterade om HCK:s socialtjänstprojekt
Trots kraftansträngningar från STIL och RTP-S utvecklas
projektet i helt fel riktning. Istället för att ta reda på
brukarnas behov kommer man fråga politikerna hur verklig-
heten ser ut. Styrelsen beslöt därför att hoppa av projektet
och ge Adolf och Bengt i uppdrag att utforma en skrivelse i
vilken STIL:s ståndpunkter klargörs.
- § 12 Adolf berättade om det kommande seminariet i Finland om
Independent Living. Nuvarande planer utgår från att vi åker i
slutet av oktober och stannar i Finland 3 till 4 dagar. Del-
tagarantalet blir begränsat om vi inte istället vill ta ut
en egenavgift. Styrelsen beslöt att i nästa nummer av STILLET-

TEN ta med en intresseförfrågan om resan.

- § 13 Bengt rapporterade att ABF inbjudit STIL att delta i de kurser i föreningskunskap som man anordnar tillsammans med handikapprörelsen. Intresserade kan höra av sig till Bengt.
- § 14 Bengt efterlyste artiklar och bilder till medlemsbladet STILETTEN. Han tyckte att tidningen borde användas för erfarenhetsutbyte om frågor rörande personlig assistans. Övriga instämde.
- § 15 Ingrid rapporterade från möte från KFO om det nya HTF-avtalet, alltså det avtal som kommer att gälla för vår personal på kansliet.
- § 16 Bengt redogjorde för förslag till avtal mellan STIL och kommunerna gällande STIL-projektet. Styrelsen beslöt godkänna förslaget med det tilläget, efter Ingrids påpekande, att STIL vid överläggningarna med kommunerna ska ta upp frågan om tjänstledighet för sådan kommunal personal som vill ta anställning i projektet.
- § 17 Helena rapporterade om en artikel i tidningen "Hemtjänstkuriren" i vilken föreståndaren för boendeserviceenheten "Haren" hade målat upp en skenbild av boendeservice. Enligt denna så var det bara för de boende att trycka på knappen, när de t.ex. ville gå ut på teater eller bio. Helena skulle skriva ett svar och beskriva hur verkligheten ser ut.
- § 18 Ingrid rapporterade om ny lagstiftning som är på väg i Danmark och som innebär att den enskilde ska tillförsäkras vissa rättigheter, bl.a rätten till personlig assistans. Andan i lagstiftningen är en helt annan än i Sverige där man istället fortfarande anlägger ett omsorgsperspektiv på människor med funktionshinder.
- § 19 Siv tog upp frågan om assistansen på våra sammankomster. Mötet diskuterade vilka som ska sköta schemaläggningen av

assistenterna. Man beslöt att överlåta detta åt dem som ansåg sig behöva denna form av gemensam assistans.

§ 20 Eva rapporterade om den första inSpelningen av STILETTEN. Hon ansåg sig behöva en ny mikrofon för att förbättra ljudkvaliteten. Styrelsen beslöt att avsätta 200 kr för ändamålet.

§ 21 Eva rapporterade om Verdandis socialtjänstprojekt som hon hade fått vetskap om genom privata kontakter. Projektet går ut på att Verdandi ska anställa ett ombud som ska biträda människor som söker hjälp hos socialtjänsten. Styrelsen beslöt till nästa möte bjuda in den projektansvarige för att få veta mera.

§ 22 Adolf förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet:

Bengt Elmer
Bengt/GDR

Förslag till nya stadgar för STIL

§ 1 NAMN OCH VERKSAMHETSOMRÅDE

Föreningens namn är Stockholmsföreningen för INDEPENDENT LIVING (STIL). Föreningen verkar inom Stockholms län.

§ 2 ÄNDAMÅL

Föreningens ändamål är att verka för nya organisationsformer för personlig assistans åt människor med funktionshinder. Till personlig assistans räknas all den personella service som en enskild kan anse sig behöva för att kompensera ett eller flera handikapp. Dessa nya organisationsformer ska förstärka den enskildes personliga makt och tillförsäkra honom/henne rätten till:

- full delaktighet och jämlikhet
- självbestämmande och integritet
- kontroll över den egna assistansen och därigenom över sitt eget liv
- flexibilitet och spontanitet
- social och geografisk rörlighet

§ 3 VERKSAMHET

För att uppnå det i § 2 uppställda ändamålet ska föreningen:

- genom en särskild sektion kallad KILEN (kooperativet för Independent Living i Stockholms län) driva det s.k. STIL-projektet i vilket föreningens idéer provas i praktiken, se vidare § 5 andra stycket
- på olika sätt sprida information om sina idéer
- delta i lokala, regionala, nationella och internationella kurser, konferenser, symposier och seminarier
- driva utbildningsverksamhet
- ge socialt stöd och främja erfarenhetsutbyte medlemmarna emellan
- stödja enskilda medlemmar i deras kontakt med myndigheter på personlig assistans-området

§ 4 MEDLEMSKAP

Fullvärdigt medlemskap som ger rösträtt kan enbart erhållas av personer med behov av personlig assistans. Övriga som sympatiserar med föreningens ändamål enligt § 2 erhåller stödmedlemskap. Årsmöte och extra årsmöte äger möjlighet besluta om uteslutning av medlem om

denne inte följer sina förpliktelser gentemot föreningen och/eller motarbetar dess ändamål enligt § 2.

§ 5 ORGANISATION

Föreningens högsta beslutande organ är årsmötet. Där väljs styrelse. Vid behov kan kallas till extra årsmöte. Mellan årsmötena är medlemsmötet föreningens högsta beslutande organ. Möte är beslutsfört då minst fem fullvärdiga medlemmar är närvarande.

Inom föreningen finns en speciell sektion kallad KILEN (Kooperativet för Independent Living i Stockholms län) med uppgift att driva det s.k. STIL-projektet. I sektionen kan endast deltagare i detta projekt bli medlemmar. Sektionen har egen ekonomi och egen styrelse samt egna stadgar.

§ 6 KALLELSE

Till årsmöte och extra årsmöte kallas medlemmarna senast tre veckor innan mötet av styrelsen eller då minst 5 fullvärdiga medlemmar begär det. Till medlemsmöte kallas senast en vecka innan mötet av styrelsen eller då minst 5 fullvärdiga medlemmar begär det.

§ 7 ÅRSMÖTET

Årsmötet ska hållas före mars månads utgång. På årsmötet ska följande ärenden behandlas:

1. Öppnande
2. Fastställande av röstlängd och dagordning
3. Val av ordförande, sekreterare och justerare att tillika fungera som rösträknare ^{två}
4. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande
5. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska redogörelse
6. Revisorernas berättelse och fråga om ansvarsfrihet
7. Val av styrelse
8. Utseende av firmatecknare
9. Val av revisorer
10. Val av valberedning
11. Fastställande av budget och medlemsavgift
12. Övriga frågor
13. Avslutning

§ 8 STYRELSE

Styrelsen får endast bestå av personer med behov av personlig assistans och ska bestå av minst fem ledamöter, varav vardera en person utses till ordförande, sekreterare och kassör. Alla väljs på ett år. (Suppleanter kan väljas.)

§ 9 EKONOMI

Föreningens räkenskapsår omfattar kalenderår. Styrelsens årsredovisning ska lämnas till revisorerna senast den 10 februari.

§ 10 PERSONAL

Till sin hjälp ska föreningen i mån av ekonomiska resurser ha anställd personal. Anställs någon som i övrigt är engagerad i föreningen äger denne inte delta i beslut rörande personalfrågor.

§ 11 STADGEÄNDRING

Dessa stadgar kan endast ändras med 3/4-majoritetsbeslut på årsmöte eller enkelt majoritetsbeslut på två på varandra följande medlemsmöten, varav det ena måste vara ett extra årsmöte, med minst en månad mellan mötena.

§ 12 UPPLÖSNING

Föreningen kan endast upplösas genom beslut på två på varandra följande möten, varav det ena måste vara årsmöte, med minst en månad mellan mötena.

Stockholms läns Independent Living-förening (STIL) bildades i Nacka 22/3 -84.

Stockholms läns Independent Living-förening (STIL) syfte är att driva en försöksverksamhet med personlig assistans för personer med funktionshinder, och som är anpassad till varje individs speciella behov och personlighet.

Denna skräddarsydda personliga assistans syftar till att motverka den splittring i färdtjänst, hemtjänst, ledsagarservice, arbetsbiträden, elevassistenter och liknande som finns idag.

STADGAR

- § 1. Enbart person med egen erfarenhet av handikapp kan bli medlem med rösträtt. Person utan handikapp inbjuds att bli stödmedlem.
- § 2. Styrelsen får endast bestå av personer med behov av personlig assistans.
- § 3. Styrelsen väljs på en tidsperiod av 1 år.
- § 4. Styrelsen består av ordföranden, sekreterare, kassör och styrelseledamöter som vid behov fungerar som suppleanter.
- § 5. Medlemsavgiften är årlig och efter beslut den 22/3-84 är den nuvarande summan 20 kr. Medlemsavgiftens storlek bestäms av årsmötet.
- § 6. Årsmötet utser revisorer som har till uppgift att granska föreningens tillgångar, utgifter och verksamhetsberättelsen.
- § 7. Föreningen skall ha årsmöte och kallar till möten vid behov.
- § 8. Kallelse till årsmötet sker 3 veckor före mötet. Kallelse till övriga möten sker 1 vecka innan mötet.
- § 9. Föreningen avvecklas genom 3/4-dels majoritetsbeslut på ett speciellt sammankallat möte där kallelsen sker enligt årsmötets modell.
- § 10. De tillgångar som föreningen har vid sin avveckling skall överföras till annan handikapporganisation. Medlemmarna bestämmer vilken organisation som komma i åtnjutande av medlen vid avvecklingsmötet.
- § 11. Stadgarna kan ändras genom beslut av årsmötet.
- § 12. Vid det första styrelsesammanträdet efter årsmötet utses person som har rätt till firmateckning.

Vid mötet den 22/3-84 valdes: Lars-Åke Karlsson, Färggårdstorget 80 3 tr., 116 43 Sthlm, till ordförande.
Lillian Persson, Klapperstensv. 4., 136 52 Handen, till sekreterare
Eva Söderlund, Gustavs Hööksv. 3, 131 47 Nacka, till kassör.

FÖRSLAG TILL STADGAR FÖR KOOPERATIVET KILEN

1 § NAMN OCH VERKSAMHETSOMRÅDE

Föreningens namn är Kooperativet för Independent Living i Stockholm (KILEN). Kooperativet är en sektion av Stockholmsföreningen för Independent Living och är liksom moderföreningen verksam i Stockholms län.

2 § ÄNDAMÅL

Kooperativets ändamål är att för projektdeltagarnas räkning administrera det s k STIL-projektet.

3 § MEDLEMSKAP

Medlemskap i kooperativet kan *endast* förvärfvas av person som deltar i STIL-projektet. Medlem som inte följer sina förpliktelser gentemot kooperativet eller på annat sätt motarbetar dess ändamål enligt 3 § kan uteslutas av årsmöte eller extra årsmöte. Medlem som önskar utträda frivilligt ska anmäla detta skriftligen. I båda fallen sker avgången vid den bokslutstidpunkt som inträffar tidigast tre månader efter uteslutningen eller utträdet. Medlem som utesluts eller utträtt frivilligt får fram till avgången inte delta i överläggningar eller beslut om föreningens angelägenheter.

4 § ORGANISATION

Kooperativets högsta beslutande organ är årsmötet. Där väljs styrelse. Vid behov kan kallas till extra årsmöte. Mellan årsmötena är medlemsmötet kooperativets högsta beslutande organ. Möte är beslutsfört då minst fem fullvärdiga medlemmar är närvarande.

5 § KALLELSE

Till årsmöte och extra årsmöte kallas medlemmarna senast tre veckor innan mötet av styrelsen eller då minst fem fullvärdiga medlemmar begär det. Till medlemsmöte kallas senast en vecka innan möte av styrelsen eller då minst fem fullvärdiga medlemmar begär det.

6 § ÅRSMÖTE

Årsmöte ska hållas före mars månads utgång. På årsmötet ska följande ärenden behandlas:

1. Öppnande
2. Fastställande av röstlängd och dagordning
2. Val av ordförande, sekreterare och justerare att tillika fungera som rösträknare *(2vä)*
4. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande
5. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska redogörelse
6. Revisorernas berättelse och fråga om ansvarsfrihet
7. Val av styrelse

8. Utseende av firmatecknare
9. Val av revisorer
10. Val av valberedning
11. Fastställande av budget och medlemsavgift
12. Övriga frågor
13. Avslutning.

7 § STYRELSE

Styrelsen skall bestå av minst fem ledamöter, varav vardera en person utses till ordförande, sekreterare och kassör. Alla väljs på ett år. Suppleanter kan väljas.

8 § EKONOMI

Kooperativets räkenskapsår omfattar kalenderår. Styrelsens årsredovisning ska lämnas till revisorerna senast den 10 februari.

9 § PERSONAL

Till sin hjälp ska kooperativet i mån av ekonomiska resurser ha anställd personal. Anställs någon som i övrigt är engagerad i kooperativet äger denne inte delta i beslut rörande personalfrågor.

10 § STADGEÄNDRING

Dessa stadgar kan endast ändras med 3/4-majoritetsbeslut på årsmöte eller enkelt majoritetsbeslut på två på varandra följande medlemsmöten, varav det ena måste vara ett extra årsmöte, med minst en månad mellan mötena.

11 § UPPLÖSNING

Kooperativet kan endast upplösas genom beslut på två på varandra följande möten, varav det ena måste vara årsmöte, med minst en månad mellan mötena.